

DECIZIE

09 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru,
Nicolae Craiu, Ion Druță

examinând recursul declarate de către lichidatorul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș”, Igor Bulgaru,

în pricina civilă de insolvabilitate a Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș”, cererea depusă de lichidatorul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș”, Igor Bulgaru, împotriva Primăriei Mereșeuca raionul Ocnița cu privire la validarea popririi în sumă de 554 741,75 lei și încasarea sumei respective de la terțul poprit în beneficiul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș”,

împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 18 iulie 2016, prin care s-a desființat poprirea înființată de lichidatorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” Bulgaru Igor împotriva terțului poprit Primăria Mereșeuca r-ul Ocnița,

c o n s t a t ă :

La 29 septembrie 2014, ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” a depus o cerere introductivă prin care solicită intentarea insolvabilității în privința sa din motivul incapacității de plată.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2014, s-a admis spre examinare cererea introductivă înaintată de debitorul ÎI „Gaz Constructor-Cireș”, numindu-se în calitate de administrator provizoriu Bulgaru Igor.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 27 noiembrie 2014, s-a admis cererea introductivă și s-a intentat procesul de insolvabilitate față de ÎI „Gaz Constructor-Cireș”, s-a înlăturat administratorul Vladimir Cireș de la administrarea întreprinderii și s-a desemnat ÎI „Bulgaru Igor” în funcție de lichidator al ÎI „Gaz Constructor-Cireș”.

La 27 ianuarie 2015, lichidatorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” Bulgaru Igor a depus o cerere în instanța de judecată prin care a solicitat validarea popririi în privința terțului poprit Primăria s. Mereșeuca r. Ocnița.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin hotărârea Curții de Apel Bălți din

27.11.2014, a fost intentat procesul de faliment simplificat în privința ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” și numit în calitate de lichidator Bulgaru Igor.

Pentru îndeplinirea obligațiilor de lichidator a solicitat de la contabilitatea întreprinderii lista tuturor debitorilor ÎI „Gaz-Constructor-Cireș”. Astfel, au fost depistate mai multe creanțe care au ajuns la scadență dar care n-au fost achitate.

Debitorul Primăria com. Mereșeuca, a fost înștiințat despre existența datoriei acumulate și neachitate față de creditorul insolubil ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” și necesitatea achitării acesteia în termen de 5 zile din momentul primirii notificării, această notificare fiind neglijată de Primăria s. Mereșeuca.

În susținerea cererii de validare a popririi, lichidatorul a indicat că, la data de 09.04.2009, între Primăria s. Mereșeuca în calitate de beneficiar și „Gaz-Constructor-Cireș” în calitate de antreprenor a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 7, înregistrat la data de 28.04.2009, cu nr. 1-7964/09 la Agenția Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutor Umanitar. Obiectul prezentului contract a constituit lucrările de construcții a blocului de studii pentru 10 clase și a cazangeriei blocului de studii din s. Mereșeuca. Termenul de executare a lucrărilor de construcție a fost stabilit de 6 luni, din momentul semnării contractului de antrepriză, primirii ordinului de începere a lucrărilor, transmiterii avansului conform legislației în vigoare și asigurării finanțării lucrului ritmic de către investitor-beneficiar.

Ulterior, prin hotărârea grupului de lucru pentru achiziții nr. 2 din 24.08.2010, între „Gaz-Constructor-Cireș” și Primăria s. Mereșeuca au fost semnate acorduri adiționale din 24.08.2010 la Contractul de antrepriză nr. 7 din 09.04.2009, prin care a fost prelungit termenul de valabilitate a contractului încă cu 12 luni. Lucrările au fost executate de către ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” în baza autorizației de construcție nr. 02 din 18.05.2009, eliberată de Primăria s. Mereșeuca cu valabilitatea de 12 luni, ulterior fiind prelungită cu încă 12 luni.

S-a mai invocat faptul că, deoarece beneficiarul Primăria s. Mereșeuca n-a îndeplinit corespunzător obligațiunile privind achitarea ritmică a lucrărilor efectuate la data de 17.08.2009, prin decizia IFS Ocnița a fost stopată activitatea „Gaz-Constructor-Cireș” pe o perioadă de 9 luni, din cauza încălcării legislației fiscale despre care fapt a fost înștiințată Primăria s. Mereșeuca, activitatea întreprinderii insolubile și lucrările de construcție fiind reluate la data de 12.07.2010.

S-a mai invocat că, în perioada mai 2009 - august 2010, de către ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” au fost prezentate Primăriei Mereșeuca pentru control procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate, care au fost aprobate de părți și achitate. Conform documentelor de recepție valoarea lucrărilor executate în perioada supusă controlului a constituit suma de 3 354 322 lei.

Totodată, ca rezultat al controlului întreprins de Inspekția de Stat în Construcții s-a stabilit că o parte din aceste lucrări și volumul suplimentar, apărute pe parcursul construcției în urma modificărilor, și din cauza calității proaste a carcusei clădirii executate de către antreprenorul precedent (raportul de evaluare tehnică nr. 046-09) care nu au fost incluse în devizul de cheltuieli inițiale. Astfel,

la solicitarea ÎI „Gaz-Constructor-Cireș”, Inspekția de Stat în Construcții a efectuat control repetat și conform procesului-verbal nr. 9 din 22.02.2012 s-a constatat că de către antreprenor au fost efectuate lucrări de construcții în sumă de 3 656 890 lei, dintre care achitați la zi numai 3 303 350,28 lei. Astfel, restanța a constituit suma de 345 540 lei și lucrări adăugătoare la tencuiala pereților interiori în sumă de 192 332 lei.

S-a mai invocat de către lichidator că, începând cu data de 12.07.2010, achitarea lucrărilor nu a fost efectuată de către Primăria com. Mereșeuca, doar la insistența organelor locale și sub influența Consiliului r-ului Ocnița și a scrisorii de garanție a Primăriei com. Mereșeuca, ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” a continuat executarea lucrărilor de construcție.

A mai indicat lichidatorul că, din data de 25.08.2010, Primăria com. Mereșeuca a încetat primirea lucrărilor efectuate și nu-și mai îndeplinea obligațiunile de achitare a lucrărilor și nici semnarea proceselor-verbale de recepție. Ulterior, primăria a fost înștiințată despre imposibilitatea finisării lucrărilor din motivul neachitării plăților pentru efectuarea lucrărilor curente și lipsa mijloacelor financiare pentru finisarea lucrărilor de construcție și montaj. În luna mai 2010, susține administratorul insolvenței, că ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” a informat Primăria despre conservarea obiectului din mai multe motive, inclusiv din lipsa finanțării.

În acest sens a solicitat lichidatorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” Bulgaru Igor, emiterea unei hotărâri de validare a popririi în sumă de 554 741,75 lei de la Primăria com. Mereșeuca și încasarea forțată a datoriei potrivit tabelului validării popririi cu virarea acestora pe contul întreprinderii ÎI „Gaz-Constructor-Cireș”.

La 27 februarie 2015, Primăria com. Mereșeuca a depus o referință la cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș”. În motivarea referinței a indicat că, la data de 08.04.2009, de către primărie a fost organizată și petrecută o licitație publică în urma căreia câștigător a fost desemnat ÎI „Gaz-Constructor-Cireș”, cu care a fost încheiat un contract de antrepriză, valoarea totală a contractului fiind de 3 757 752,12 lei. În acest sens, a invocat că în luna septembrie s-a efectuat o revizie planificată de către Departamentul Revizie și control Financiar Edineț la Primăria Mereșeuca. Deoarece la momentul efectuării reviziei la blocul scolii se desfășurau lucrările de reconstrucție, controlul la obiect nu a fost efectuat, însă afirmă reprezentantul administrației publice locale că revizorul a verificat și a comparat prețurile la unele lucrări de construcție din oferta de bază și prețurile lucrărilor de construcții din procesele-verbale prezentate spre achitare, fiind constatat că antreprenorul majorează prețurile în procesele-verbale față de cele oferite la licitație, de aceea primăria a fost nevoită să se adreseze Secției de Construcții Gospodării Comunale și Drumuri Ocnița pentru ca să fie verificate toate procesele-verbale.

În aceeași ordine de idei, s-a invocat că în urma controlului s-a constatat că prețurile din procesele-verbale au fost majorate față de cele din oferta prezentată de către antreprenor cu 1 299 460 lei. S-a mai invocat că în luna august 2011, de către Inspekția de stat în construcții a fost efectuat un control în urma căreia s-a

depistat exagerări în sumă de 657 040 lei și lucrări neexecutate în sumă de 297 042 lei, deci în total prețuri majorate în sumă de 1 007 387 lei.

În acest sens, a solicitat Primăria Mereșeuca, dispunerea efectuării unei expertize judiciare sau a unui control repetat din partea Inspecției de Stat în Construcții atât a volumului și a costurilor cât și a calității lucrărilor de construcție îndeplinite la blocul de studii de către ÎI „Gaz-Constructor-Cireș”.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 30 martie 2015, s-a admis demersul reprezentantului Primăriei s. Mereșeuca Emilia Albu și s-a dispus efectuarea expertizei tehnice în construcții, experților fiind pusă întrebare „Care este volumul, calitatea și costul lucrărilor efectuate de facto de antreprenorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” la obiectul „Blocul de studii pentru 10 clase din s. Mereșeuca, r-ul Ocnîța”.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 333 din 10.03.2016, de către expert s-a constatat că costul lucrărilor de construcție a blocului de studii pentru 10 clase și a cazangeriei din s. Mereșeuca efectuate de ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” constituie suma de 2 305 785 lei, constatând în acest sens o majorare neîntemeiată cu 992 055,69 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 18 iulie 2016, s-a desființat poprirea înființată de lichidatorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” Bulgaru Igor împotriva terțului poprit Primăria Mereșeuca, r-ul Ocnîța.

Nefiind de acord cu hotărârea respectivă, la data de 26 iulie 2016, în termenul prevăzut de lege, Igor Bulgaru, lichidatorul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș” a depus recurs, solicitând casarea hotărârii din 18 iulie 2016, cu pronunțarea unei hotărâri noi privind admiterea cererii de validare a popririi înaintate împotriva Primăriei satului Mereșeuca.

În motivarea recursului, recurentul a reiterat temeiurile de fapt și de drept invocate în instanța de insolvență.

La 21 octombrie 2016, Primăria sat. Mereșeuca r. Ocnîța a prezentat referință pe marginea recursului declarat, solicitând respingerea acestuia.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea hotărârii Curții de Apel Bălți din 18 iulie 2016, din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 126 alin. (1), (2) și (11) a Legii insolvenței,

(1) Sânt supuse urmării silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile corporale care sânt datorate debitorului ori sânt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urma i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției.”

(2) Poprirea se înființează prin somație a administratorului insolvenței/lichidatorului și se comunică terțului menționat la alin.(1)

împreună cu o copie certificată de pe hotărârea de intentare a procedurii de insolvență/faliment asupra debitorului.”

(11) Dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța de insolvență va adopta o hotărâre de validare a popririi, prin care va încasa de la terțul poprit suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va decide desființarea popririi.”

Conform prevederilor art. 5 alin. (2) a Legii insolvenței „(2) Instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.”

În acest context legal, Colegiul reține că, în susținerea cererii de validare a popririi în sumă de 554 741,75 lei, s-a invocat contractul de antrepriză nr. 7 încheiat la data de 09.04.2009 între Primăria s. Mereșeuca în calitate de beneficiar și ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” în calitate de antreprenor, obiectul prezentului contract fiind lucrările de construcții a blocului de studii pentru 10 clase și a cazangeriei blocului de studii din s. Mereșeuca, valoarea totală a contractului fiind de 3 757 752,12 lei.

Totodată a fost invocat și faptul că conform procesului-verbal nr. 9 din 22.02.2012 al Inspecției de Stat în Construcții, întocmit în urma controlului, s-a constatat că de către antreprenor au fost efectuate lucrări de construcții în sumă de 3 656 890 lei, dintre care achitați la zi numai 3 303 350,28 lei, în acest sens, a fost invocată de către lichidatorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” o restanță de plată a Primăriei s. Mereșeuca în sumă de 345 540 lei, și neachitarea lucrărilor adăugătoare la tencuiala pereților interiori în sumă de 192 332 lei.

Conform art. 946 Cod civil al RM, „(1) Prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părți (client), iar aceasta se obligă să recepționeze lucrarea și să plătească prețul convenit; (2) Obiectul contractului de antrepriză poate fi atât producerea sau transformarea unui bun, cât și obținerea unor alte rezultate prin efectuarea de lucrări.”

Conform art. 948 Cod civil al RM, „(1) Antreprenorul trebuie să transmită clientului lucrarea liberă de orice viciu material sau juridic; (2) Lucrarea este liberă de vicii materiale dacă are calitățile convenite. În cazul în care nu s-a convenit asupra unor calități, lucrarea este liberă de vicii materiale dacă este corespunzătoare utilizării presupuse în baza contractului sau, dacă nu se poate deduce o asemenea utilizare, utilizării obișnuite; (3) Cu viciul material se asimilează situația în care antreprenorul produce o altă lucrare decât cea comandată sau produce lucrarea într-o cantitate sau de o dimensiune inferioară, dacă această executare poate fi considerată, pornind de la circumstanțe, ca executare a contractului.”

Conform art. 949 Cod civil al RM, „(1) În cazul necesității depășirii esențiale a devizului, antreprenorul este obligat să informeze imediat clientul

despre acest fapt. Nerespectarea unei astfel de obligații acordă clientului dreptul de a cere rezilierea contractului și repararea prejudiciului cauzat sau eliberarea lui de obligația acoperirii cheltuielilor ce depășesc devizul convenit; (2) Dacă depășirea esențială a devizului a fost imprevizibilă la încheierea contractului, antreprenorul are dreptul numai la cheltuielile suplimentare suportate, iar clientul este în drept să accepte această depășire sau să ceară rezilierea contractului.”

În această ordine de idei, Colegiul reține, că prin încheierea Curții de Apel Bălți din 30.03.2015, s-a admis demersul reprezentantului Primăriei s. Mereșeuca Emilia Albu și s-a dispus efectuarea expertizei tehnice în construcții, experților fiind pusă întrebare „Care este volumul, calitatea și costul lucrărilor efectuate de facto de antreprenorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” la obiectul „Blocul de studii pentru 10 clase din s. Mereșeuca, r-ul Ocnîța”.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 333 din 10.03.2016, de către expert s-a constatat că costul lucrărilor de construcție a blocului de studii pentru 10 clase și a cazangeriei din s. Mereșeuca efectuate de ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” constituie suma de 2 305 785 lei, constatând în acest sens o majorare neîntemeiată cu 992 055,69 lei.

În sensul raportului de expertiză judiciară nr. 333 din 10.03.2016, Colegiul menționează că au fost supuse expertizei lucrările efectuate inclusiv sub aspectul calității lor, respectiv majorarea neîntemeiată cu 992 055,69 lei, include și lucrările efectuate necalitativ de către antreprenorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș”.

Coroborând normele de drept invocate anterior, cât și circumstanțele de fapt constatate pe parcursul examinării cererii de validare a popririi, Colegiul menționează că între părțile contractante a contractului de antrepriză au apărut un șir de obiecții asupra calității lucrărilor efectuate cât și asupra lucrărilor adăugătoare efectuate de antreprenor.

Mai mult ca atât, în aceeași ordine de idei, Colegiul menționează și faptul în cererea de validare a popririi din data de 27 ianuarie 2015, de către Igor Bulgaru, lichidatorul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș” a invocat că „Începând cu 04.01.2012 și până la momentul intentării procesului simplificat de faliment față de debitorul insolubil, întreprinderea a fost antrenată în nenumărate litigii în instanța de judecată, încercând să restituie sumele neachitate de către primăria s. Mereșeuca pentru lucrări de construcție efectuate la obiectul „Blocul de studii pentru 10 clase și a cazangeriei blocului de studii, dar care nu au dat nici un rezultat.”

Conform art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform art. 121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Astfel, Colegiul reține că conform prevederilor art. 126 alin. (11) a Legii

insolvabilității coroborate cu prevederile art. 118 alin. (1) și art. 121 CPC, instanța de insolvabilitate va adopta o hotărâre de validare a popririi, numai în situația în care din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului.

În acest sens, Colegiul menționează că, instituția validării popririi în cadrul procesului de insolvabilitate este o procedură specifică de constatare *doar a datoriilor certe și exigibile* față de debitorul insolubil, iar în situația din speță este evidentă existența unul litigiu de drept cu referire la drepturile și obligațiile apărute în urma încheierii contractului de antrepriză, și anume, asupra calității lucrărilor efectuate cât și asupra lucrărilor adăugătoare efectuate de antreprenor.

Mai mult ca atât, Colegiul reiterează faptul că, însăși lichidatorul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș” Igor Bulgaru, a recunoscut că întreprinderea falimentară a fost antrenată în nenumărate litigii în instanța de judecată, încercând să restituie sumele neachitate de către Primăria s. Mereșeuca pentru lucrări de construcție efectuate la obiectul „Blocul de studii pentru 10 clase și a cazangeriei blocului de studii”, dar care nu au dat nici un rezultat, fără a indica concret finalitatea proceselor și actele de dispoziție a instanțelor de judecată emise în respectivele litigii.

În circumstanțele de fapt respective, Colegiul califică ca fiind justificată concluzia instanței de insolvabilitate, și anume că din probele prezentate de administratorul procesului de insolvabilitate nu rezultă cert că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului.

Mai, mult ca atât, Colegiul menționează că, în litigiile respective, în cazul acțiunilor intentate de administratorul insolvabilității/lichidatorul, unde ca obiect al litigiului este încasarea de la terț a unei datorii (inclusiv în cazul desființării popririi de către instanță în urma existenței unui litigiu de drept), aceasta nu poate fi caracterizată ca bun ce face parte din masa debitoare, deoarece ultima nu se afla în proprietatea debitorului la momentul intentării procesului de insolvabilitate, astfel acțiunile de încasare a unei datorii, (inclusiv în cazul desființării popririi de către instanță în urma existenței unui litigiu de drept unde debitorul insolubil este reclamant), urmează a fi examinate în instanțele de drept comun, potrivit competenței.

Astfel, Colegiul apreciază drept legală și întemeiată hotărârea Curții de Apel Bălți din 18 iulie 2016 prin care s-a desființat poprirea înființată de lichidatorul ÎI „Gaz-Constructor-Cireș” Bulgaru Igor împotriva terțului poprit Primăria Mereșeuca, r-ul Ocnița.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de lichidatorul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș”, Bulgaru Igor.

Se menține hotărârea Curții de Apel Bălți din 18 iulie 2016, emisă în

pricina civilă de insolvabilitate a Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș”, în urma examinării cererii depusă de lichidatorul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș”, Igor Bulgaru împotriva Primăriei Mreșeuca r-ul Ocnița cu privire la validarea popririi în sumă de 554 741,75 lei și încasarea sumei respective de la terțul poprit în beneficiul Întreprinderii Individuale „Gaz-Construct-Cireș”.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Ion Druță